

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Bergen, 25.08.2011

INNKALLING TIL INSTITUTTRÅDSMØTE

Instituttrådet innkalles med dette til møte **torsdag 1. september 2011 kl. 12.15** rom 415, Sydneplassen 12/13.

SAKLISTE

- I Innkalling og sakliste
- II Protokoll fra forrige møte
- III Referatsaker
  - a. FU-møte 16.06.11
  - b. UUI-møte 06.06.11
- IV Orienteringssaker
  - a. Informasjon fra instituttlederen
  - b. Fakultetsstyresaker
- Sak 23/11 Strategisk plan for Det humanistiske fakultet 2011-2015 - høring
- Sak 24/11 Regnskap pr. 1. august

Eventuelt

Sakspapir sendes ut mandag.

Christhard Hoffmann

Britt Kristin Holsen

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

PROTOKOLL FRA INSTITUTTRÅDSMØTE 09.06.2011

Til stede: Instituttleder: Hoffmann
Gruppe A: Anfinset, Heiret, Mikaelsson, Selberg
Gruppe B: Blazevic
Gruppe C: Selland
Gruppe D: Irgens, Selfjord
Forfall: Forsberg, Øye, Seland, Vollset, Bakke-Alisøy, Lindtner, Watkins, Solheim
Sekretær: Holsen

I Innkalling og sakliste
Ingen merknader.

II Protokoll fra forrige møte
Ingen merknader.

III Referatsaker
a. UUI-møte 11.04.11

IV Orienteringssaker
a. Informasjon fra instituttlederen
- Komiteen som vurderer stipendiatsøkerne, er i sluttfasen av arbeidet.
b. Fakultetsstyresaker
- Ingen saker. Det ble vist til Stausbergs utsendte rapport.

Sak 15/11 Fagstrategi og bemanningsplan
Hoffmann orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet vedtar den framlagte fagstrategi og bemanningsplan for AHKR for 2012-2015.

Sak 16/11 Innspill til budsjettforslag 2012
Hoffmann orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet for AHKR vedtar de framlagte innspill til budsjettforslag for 2012.

Sak 17/11 HMS-plan 2011-2012
Hoffmann orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet vedtar framlagte HMS-handlingsplan for 2011-2012.

- Sak 18/11**   **Evaluering av forskningsgruppene**
Hoffmann orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet tar evalueringsrapporten til etterretning.
- Sak 19/11**   **Ny ledergruppe – stedfortreder for instituttleder**
Hoffmann orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet godkjenner valget av påtroppende undervisningskoordinator Michael Stausberg som stedfortreder for instituttleder med virkning fra 1. august 2011
- Sak 20/11**   **Instituttverv - beskrivelser**
Hoffmann orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet vedtar de fremlagte forslagene til retningslinjer for forskningskoordinator, undervisningskoordinator, fagkoordinator og emneansvarlig.
- Sak 21/11**   **Fordeling av timelærermidler**
Hoffmann og Holsen orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet vedtar fremlagte forslag om fordeling av timelærermidler på fag.
- Sak 22/11**   **Regnskap 1. tertial**
Hoffmann og Holsen orienterte.
Vedtak:
Instituttrådet tar regnskapet etter 1. tertial til etterretning.
- Eventuelt**
Det ble opplyst at gruppe B har gjennomført valg for perioden 2011/2012.

Bergen, 15. juni 2011

Christhard Hoffmann

Britt Kristin Holsen

Dersom det ikke har kommet merknader innen 22.06.2011, regnes protokollen som godkjent.

Bergen 21. juni 2011

REFERAT FRA MØTE I FORSKNINGSUTVALGET, TORSDAG 16. JUNI 2011

Til stede: Gruppe A: Andresen, Brautaset, Nagel, Selberg, Thomassen, Vikør, Øye (leder)

Forfall: Berg

Sekretær: Mykkeltveit

I Innkalling og sakliste Ingen merknader.

Sak 12/11 Referat fra forrige møte

Referat fra møte 25.3.11 godkjent uten merknader.

Sak 13/11 Orienteringer

- 47 søknader til de tre stipendiatstillingene, med søknadsfrist 26. april. Sakkyndig komite: Tove Fjell (leder), Lars Forsberg, Frode Ulvund og Dag Øistein Endsjø. Ansettelse forventes før ferien.
- Stipendiattreffet 19.3.11 var vellykket, ca. 20 stipendiater møtte.
- To doktordisputaser i vårsemesteret, Sissel Undheim og Anne Kalvig, begge religionsvitenskap. Dette er færre enn prognosen.
- To innleverte avhandlinger siden sist: en PhD og en dr. philos. Til sammen fem innleverte til nå i 2011.
- Utlyst stilling som stipendiat ved prosjektet *Merchants and Missionaries*
- Utlyst stilling som forsker ved prosjektet *Meteorologiens historie*.

Sak 14/11 Evaluering av forskningsgruppene

Sakspapirer: Evalueringsrapport om forskningsgruppene ved AHKR, samt vedlegg med egnevalueringer fra de seks forskningsgruppene.

Saken har vært behandlet av instituttrådet der saken ble tatt til etterretning. Evalueringsrapporten ble lagt fram for forskningsutvalget for en samlet diskusjon.

Utvalget sa seg generelt fornøyd med rapporten og uttrykte tilfredshet med aktiviteten og arbeidet i forskningsgruppene. Organiseringen i forskningsgrupper har bidratt til faglig samhandling på tvers av fag og til å utnytte det tverrfaglige potensialet ved instituttet. Utvalget var også fornøyd med utviklingen i gruppene i løpet av perioden. Det kom innspill om behovet for disiplinbaserte forskningsgrupper i tillegg til de tverrfaglige. Utvalget var generelt skeptisk til å opprette egne disiplinbaserte forskningsgrupper, siden det kunne bidra til å svekke arbeidet i de tverrfaglige gruppene, og mente disiplinbasert forskningssamarbeid heller burde organiseres på andre måter. Utvalget var også skeptisk til å utvide antall forskningsgrupper for mye, ettersom det vil bli syv grupper når Middelalderstudier opprettes som forskningsgruppe i 2012. Det vil også innebære utvidet representasjon i forskningsutvalget. Ellers mente forskningsutvalget at dette var et viktig forskningsstrategisk spørsmål som i tilfelle burde diskuteres på bredere grunnlag.

Eventuelt

Utvalgsleder takket medlemmene og sekretæren i forskningsutvalget for godt samarbeid og ikke minst for det store arbeidet som er utført i forskningsgruppene. Påtroppende forskningskoordinator Einar Thomassen repliserte med å takke utvalgslederen for innsatsen i denne perioden.

Ingvild Øye

Arne Mykkeltveit

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Utvalg for undervisning og internasjonalisering

Referat fra UUI-møte mandag 6.6.2011

Til stede: Knut Andreas Bergsvik, Per Christian Burhol, Dag Øistein Endsjø, Tove Fjell (leder), Torunn Selberg, Arne Solli, Julie Tønsaker Watkins (sekretær)

Ikke møtt: Mariann Egeberg

Forfall: Randi Barndon

1) Innkalling og sakliste

Sak 28 flyttes frem på dagsorden. Fjell melder sak under eventuelt.

2) Orienteringssaker

Saker fra Studiestyret 27.5.11

- **Ephorus** innføres på alle emner med elektronisk innlevering i løpet av neste semester
- Nye **masterkontrakter** for HF utarbeidet. Solli ber om at det i kontraktene angis at eventuelle behov for bytte av veileder meldes inn skriftlig.
- Fakultetets **Spurvuglepris** tildelt Knut Ågotnes ved FOF. Dette blir fakultetets kandidat til Ugleprisen. Fagmiljøene oppfordres til å nominere flere kandidater fra AHKR neste år.

Studieplanseminar ved AHKR 25.5.11

Studiekonsulenter og studieleder ved AHKR har hatt miniseminar med fokus på studieplanene ved instituttet. Det planlegges oppfølgingsseminar med nye fagkoordinatorer til høsten.

Rutiner på AHKRs nettsider

Forslag til retningslinjer for undervisningskoordinator, fagkoordinator og emneansvarlig legges frem for instituttrådet 9. juni. Rutinene skal legges ut på nettet og være tilgjengelige for alle.

3) Saker

28/2011: Faktorbruk ved obligatoriske aktiviteter

Faktor for obligatoriske aktiviteter samsvarer ikke fagene imellom. Det arbeides med å lage felles satser for alle, og instituttleder ønsker innspill fra UUI. Det fremlagte forslaget skiller mellom obligatoriske oppgaver med og uten kommentar, og klassifiserer dem etter omfang. Foreslåtte faktorsatser er fra 0,3 (oppgave under 1000 ord uten kommentar) til 0,8 (oppgave på 3000-4000 ord med kommentar).

Solli peker på at det også finnes en praksis med felleskommentar til godkjente oppgaver og individuell kommentar til underkjente oppgaver. Han mener dessuten at de foreslåtte satsene for kommenterte oppgaver er for lave og bør heves med minst 0,1. Det er en felles oppfatning av at det er viktig å belønne denne typen arbeid tilstrekkelig.

Fagkoordinatorene tar saken med tilbake til sine respektive fagmiljø for videre diskusjon.

17/2011: Emnebeskrivelser for ARK303, ARK304, ARK305 og ARK350
Emnene er tilpasset nytt kvalifikasjonsrammeverk. Ingen endringer i opplegg.

Vedtak: UUI godkjenner emnebeskrivelsene slik de er lagt frem.

25/2011: Opprettelse av nytt masteremne i arkeologi – ARK306
Nytt emne etter modell fra HIS304.

Vedtak: UUI godkjenner emnet med de merknader som kom frem i møtet.

26/2011: Endring i emnebeskrivelser for ARK101 og ARK102
Emnene bytter vurderingsform innbyrdes.

Vedtak: UUI godkjenner emnebeskrivelsene med de merknader som kom frem i møtet.

27/2011: Endring i emnebeskrivelse for RELV103
Det innføres obligatorisk aktivitet for å redusere strykprosenten på emnet.

Vedtak: UUI godkjenner emnebeskrivelsene med de merknader som kom frem i møtet.

4) Eventuelt

29/2011 Grenser for opptak 2011

Fakultetet skal beregne antall tilbud som skal gis på hvert bachelorprogram, og ønsker tilbakemelding på hvor mange studenter hvert fag kan ta opp.
For historie, kultur- og religionsvitenskap er det ønskelig å gi tilbud til flest mulig studenter.
For arkeologi er maksimum 45 (som tidligere innmeldt).

Instituttledelsen melder opptaksgrenser til fakultetet med utgangspunkt i innspillet fra UUI.

Tove Fjell
leder

Julie Tønsaker Watkins
sekretær

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 01.09.2011

Sak 23/11

Strategisk plan for Det humanistiske fakultet 2011-2015 - høring

Det humanistiske fakultet har ved brev av 19.05.2011 sendt utkast til strategisk plan til høring med frist 1. september.

Utkast til høringssvar legges fram for instituttrådet til behandling.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet slutter seg til det framlagte høringssvaret.

Christhard Hoffmann

Sak 2011/62625

Strategi for Det humanistiske fakultet 2011-2015 – uttalelse fra Institutt for AHKR

Fakultetsledelsen har i kjølvannet av arbeidet med strategien for Universitetet i Bergen 2011-2015 utarbeidet et utkast til strategi for Det humanistiske fakultet. Dokumentet er tenkt som et diskusjonsnotat og skal etter høringsinnspill fra grunnenhetene finne sin endelige form før det legges frem for fakultetsstyret for vedtak.

Institutt for AHKR vil berømme fakultetsledelsen for et grundig og omfattende arbeid. Etersom Det humanistiske fakultet ikke hadde utarbeidet et generelt strategidokument de siste årene, måtte arbeidet med strategiplanen gjøres helt på nytt. Instituttet støtter særlig fakultetsledelsens ambisjon om å formulere konkrete realistiske mål som senere lar seg operasjonalisere i en handlingsplan. Utkastet er prisverdig nøkternt formulert.

Fakultetsledelsen understreker selv at høringsutkastet er mer omfangsrikt enn det endelige strategidokumentet bør være. Instituttet er enig i at utkastet må kortes ned betraktelig for å kunne fungere som et strategidokument. Instituttet mener dessuten at strategiplanen bør være mye mer spisset slik at den gir konkret svar på hvilke prioriteringer fakultetet vil satse på i den neste fireårsperioden (2012-2015). Det vil også være nødvendig at en del påstander og antakelser blir bedre dokumentert (se nedenfor).

Instituttet kan i all hovedsak si seg enig i målformuleringene (s. 12-21). Det er imidlertid slik at de fleste målpunktene bare beskriver en praksis som allerede er veletablert ved fakultetet og grunnenhetene. Dette er ikke nødvendigvis en ulempe, fordi en slik oppsummering kan sikre kontinuitet og institusjonens stabilitet. Men en strategisk plan bør i mye større grad vise nye perspektiver og formulere (i hvert fall noen få) dristige mål som kan fungere som programpunkter og motivasjonskilde i den kommende perioden. Mangelen på konkrete visjoner og prioriteringer er det mest problematiske med dette utkastet.

Instituttet har kritiske kommentarer til følgende konkrete punkter i utkastet:

Humanistisk perspektiv

Avsnittet om humanioras studieobjekt (s. 2) er for upresist. Også psykologi og samfunnsvitenskap studerer "menneskelig kultur og erfaring". Fremfor alt mangler historien/historiebevissthet som en vesentlig dimensjon i humanistiske fag. Når det påstas at alle studier om mennesker "må gje rom for eit humanistisk perspektiv om resultatene skal bli optimale og få langsiktig verdi" bør der eksemplifiseres hva et humanistisk perspektiv konkret består i, ellers kan dette avsnittet lett oppfattes som ren egenreklame og retorikk.

Forholdene mellom fakultet og instituttene

Instituttet ser det som veldig viktig at utkastet fremhever tydelig "handlingsrom for instituttleirane og instituttråda" (s. 3) og videreutvikling av ledergruppen ved fakultet (s. 12, pkt. 5). Det er også positivt at instituttene skal ha "reelt ansvar" og at "ressursane overføres til grunneiningane" (s. 3).

På den andre siden er instituttet usikker på hva som egentlig ligger i formuleringen om fakultetet s. 3: "Ei anna viktig oppgåve er kontroll av underliggjande nivå.". Denne formuleringen bør presiseres.

Tverrfaglig vs. faglig

Tverrfaglig samarbeid er neppe noe nytt (s. 7), men har vært en satsning i mange (ti)år. All erfaring viser at slikt ikke kan skapes ovenfra, men bare kan oppstå i fagmiljøene selv. Instituttet mener derfor at fakultetets rolle ikke burde være som ”initiativtaker og koordinator” (s. 10), men mer som tilrettelegger.

Det er oppsiktsvekkende at fagenes rolle i forskningen ikke blir nevnt i det hele tatt i dokumentet. Instituttet mener at den faglige forskningen bør utvikles på samme måten (dvs. med den samme støtten) som den tverrfaglige. At tverrfaglig samarbeid nesten automatisk leder til økt kvalitet er ikke empirisk dokumentert. Instituttet synes at en balanse mellom tverrfaglige og faglige aktiviteter vil skape de beste resultatene. En for ensidig satsning på de flerfaglige forskningsgruppene, som fakultetsledelsen anbefaler, kan ha negative virkninger. Fagene bør også få en sterkere rolle i forskerutdanningen og bør beholde kontroll på undervisningen på lavere grad og på mastergrad. Instituttet stiller seg derfor svært skeptisk til fakultetsledelsens forslag (s. 19) at det faglige ansvaret for masterstudiene legges til flerfaglige forskningsgrupper. Det bør fortsatt være fagenes ansvar.

Forakerutdanningen

Hva ligger i at ”Budsjettfordelingsmodellen legg det økonomiske ansvaret for drift av forskerutdanninga til grunneininga, utan øyremerking frå fakultets side” (s. 17)? Dette bør presiseres. Det stemmer ikke overens med budsjettfordelingsmodellen eller den nåværende praksis.

Publisering

Avsnittet om publisering (s. 16) bør baseres på statistisk grunnlagsmateriale om publiseringspraksis. Resultater fra andre universiteter viser at over 20 % av de vitenskapelige ansatte ikke har publisert noen vitenskapelige resultater i det hele tatt i en fireårsperiode. Ingenting tyder på at problemet med ikke-publisering er mindre ved vårt fakultet, til tross for at problemet blir tatt opp jevnlig på medarbeidersamtaler. Fakultetsledelsen bør ta utfordringen med å utvikle mer konkrete forslag til hvordan publiseringen kan økes.

Formidling:

Det påstås (s. 9) at innføringen av resultatfinansiering for undervisning og forskning (men ikke for formidling) kan føre til at det lovpålagte formidlingsansvaret kan komme under press og minke både i kvalitet og omfang. En slik påstand bør være dokumentert med tall og kan ikke bare baseres på inntrykk (som heller tyder på det motsatte: at aldri før har så mange vitenskapelig ansatte vært aktive som formidlere). Argumentet tar heller ikke hensyn til at formidlingsarbeidet ofte har sitt eget direkte premieringssystem i form av honorarer, offentlig oppmerksomhet, anseelse osv. I enkelte tilfeller kan det nesten være et problem at vitenskapelig ansatte bruker for mye tid til formidling (fordi det er lukrativt) og forsker for lite. Instituttet er derfor skeptisk til forslaget (s. 20) om at de ansattes formidlingsarbeid bør styrkes med spesifikke insentiver.

Internasjonalisering

Det er vanskelig å se hvordan målet med økning av innreisende internasjonale studenter skal oppnås, når fakultetet samtidig insisterer på at undervisningsspråket på lavere grad må være norsk (s. 19). Det bør være et mål for vårt fakultet at en del av undervisningen på lavere grad forgår på engelsk og helst også på andre språk (tysk, fransk, spansk) for å fremme internasjonaliseringen hjemme.

Instituttet mener dessuten at det bør være et prioritert mål at fakultetet sørger for nettsider på engelsk.

Dessuten bør også fakultetet understreke (som UiBs handlingsplan for internasjonalisering) at det finnes en rekke andre relevante språk når det gjelder internasjonalt publisering, ikke bare engelsk (s. 16).

Rekruttering

Fakultetsledelsen foreslår at ”stillingar skal i størst mogleg grad lysast ut som mellomstillingar, slik at yngre, nyutdanna forskarar kan søkje.” Denne målsettingen kan komme i strid med UiBs målsetting om å være et internasjonalt synlig og anerkjent forskningsuniversitet. Særlig i tilfeller da flere ansatte går av samtidig, vil det være viktig at UiB trekker til seg kjente forskerprofiler. Instituttet mener at det bør finnes en balanse mellom utlysninger til mellomstillinger for yngre forskere og utlysninger til professorater for etablerte toppforskere.

Administrasjon

Avsnittet om administrasjonen er svært knapt; her bør resultatene av evalueringsrapporten innarbeides, gjerne under Rekruttering s. 14. Instituttet mener også at fordelingen av de administrative ressursene mellom fakultet og institutt bør settes på dagsorden.

Bibliotek

Instituttet anser det som problematisk at biblioteksressursene ikke nevnes i utkastet. For å drive effektiv forskning trenger vi et godt bibliotek med rikholdige boksamlinger og sjenerøse åpningstider. UBBHF bør derfor tas med i fakultetets forskningsstrategiske tenkning. Hva vil HF gjøre for å styrke biblioteket? I denne sammenheng bør også fakultetets ansvar for samlinger og arkiver og samarbeidet med biblioteket på disse spørsmål nevnes.

Unøyaktig bruk av termer

- side 9, andre avsnitt: ”reduerte talet på fag frå tre til maksimalt to”. Dette er upresist, fordi det er absolutt mulig til å ha flere fag enn to i graden; det er ingenting som tilsier at man må ha 60 studiepoeng i ett fag. Om en student velger ikke å ta alle 60 frie studiepoeng i ett fag, kan han likevel ta et emne eller to – for eksempel i et av de ”råka” fagene.

- side 10, tredje avsnitt: ”som reine påbyggingar på BA-programma”. Her burde det stå ”...på spesialiseringa i BA-programma”.

CHH

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Institutt for fremmedspråk
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Humanistisk studentutvalg

Referanse

2011/6265-TRM

Dato

19.05.2011

Strategi for Det humanistiske fakultet 2011 - 2015 - hørings sak

I kjølvannet av arbeidet med strategien for Universitetet i Bergen 2011-2015, som ble vedtatt av Universitetsstyret 14.4.2011, skal fakultetene følge opp med egne strategidokumenter. Vedlagt følger utkast til strategi for Det humanistiske fakultet. Dokumentet er utarbeidet av fakultetsledelsen. En første versjon ble diskutert med institutt- og senterlederne i mars, og omarbeidet med utgangspunkt i diskusjonen der. Fakultetet ønsker nå høringsinnspill fra grunnenhetene før det endelige forslaget legges fram for fakultetsstyret for vedtak. Dette skal etter planen skje i oktober.

Dokumentet som nå sendes ut, er mer omfangsrikt enn det endelige strategidokumentet fakultetsledelsen ser for seg. Det er tenkt som et diskusjonsnotat, og særlig kapitlet om utfordringer for fakultetet kan sannsynligvis kortes ned i den endelige versjonen.

En rettesnor under arbeidet har vært at dokumentet skal være konkret og i minst mulig grad baseres på vage, overordnede mål som i neste omgang vanskelig kan operasjonaliseres i f.eks. handlingsplaner.

Noen vil sikkert mene at mål mangler, eller at noen av de som er med, er overflødige. Dette ønsker vi innspill om, men vi vil også gjerne ha synspunkter på ambisjonsnivå og omfang og detaljeringsgrad. Strategien skal dekke en fireårsperiode, og med de administrative og faglige ressursene vi har til rådighet, er det grenser for hva det er realistisk å få tatt tak i og få gjennomført i løpet av en så kort periode.

Vi vil også gjerne ha innspill om formen. Tradisjonelt er strategidokumenter av denne typen satt opp i form av lange lister med kort formulerte kulepunkter. Vi har tilstrebet en form som mer er preget av løpende tekst, men er ikke sikker på om dette er den beste løsningen.

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
Telefaks 55589383
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagresgt. 1
Bergen

Saksbehandler
Trine Moe
55589309

Høringsfrist til fakultetet er satt til **1. september**, og behandling i fakultetsstyret vil være 11. oktober 2011. Vi vil også invitere til allmøte på Sydneshaugen skole, Auditorium A, onsdag 15. juni kl. 10.30 – 11.30 og ber om at informasjon om dette blir gitt til ansatte og studenter.

Vennlig hilsen

Gjert Kristoffersen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

Kopi
Senter for middelalderstudier

DET HUMANISTISKE FAKULTET

UTKAST TIL STRATEGI 2011 - 2015

Høringsnotat til grunneiningane mai 2011

Innhald

Innleiing	2
Om fakultetet.....	2
Tilhøvet mellom fakultetet og grunneiningane	3
Fakultetet si rolle innanfor eit internasjonalt anerkjent forskingsuniversitet	3
Utfordringar	4
Humaniora i samfunnet.....	4
Ressurssituasjonen for fakultetet.....	5
Utdanning, akademisk danning og yrkeslivet	5
Kvalitet som rettesnor	6
Tverrfagleg samarbeid	10
Likestilling	10
Fakultetets mål 2011-2015.....	12
Overordna mål.....	12
Fag- og programstrategi.....	13
Rekruttering.....	13
Likestilling	14
Forsking	14
Kunstnarleg utviklingsarbeid	16
Forskarutdanning.....	17
Utdanning på bachelor- og masternivå	18
Formidling.....	20
Fakultetet som organisasjon og arbeidsplass	20

Innleiing

Dette strategidokumentet er forankra i Universitetet i Bergen sin strategi 2011-2015, og fastlegg dei overordna måla for Det humanistiske fakultet fram til 2015. Strategien skal vere retningsgjevande og gje rammer for verksemda ved grunneiningane ved fakultetet, og dei lokale strategiane skal vere forankra i fakultetsstrategien. Samstundes skal dokumentet formidle fakultetets mål, eigenart og kjerneverdier til resten av Universitetet i Bergen og til utomverda.

Humaniora sitt studieobjekt er alle sider ved menneskeleg kultur og erfaring. I tillegg kjem språket, som er den viktigaste føresetnaden for både kultur og det å ta vare på og studere kultur og erfaring. Dette gjer humaniora til noko meir enn eit sett underdisiplinar med eigne, veldefinerte studieobjekt. Alle fag som studerer mennesket som åndeleg, sosialt og biologisk vesen og ulike aspekt ved menneskelege samfunn og omgjevnader, må gje rom for eit humanistisk perspektiv om resultatane skal bli optimale og få langsiktig verdi.

I tråd med universitetsstrategien skal det overordna prinsippet for all verksemd ved fakultetet vere kvalitet. Kvalitet kan vere vanskeleg å definere og omsette i fulldekkjande, operasjoniserbare mål. Kvalitet som overordna rettesnor for forskning, utdanning og formidling er likevel ein nødvendig føresetnad for at fakultetet skal kunne hevde seg nasjonalt og internasjonalt som ein attraktiv arbeidsplass og som ein attraktiv studiestad for norske og internasjonale studentar. Dette betyr at kvalitetsidealet også må liggje til grunn for arbeid med arbeidsmiljø og administrasjon, med utvikling av dei fysiske omgjevnadene og med arbeid for likestilling og inkludering. Kvalitet kan ikkje vedtakast, det må vere ein integrert del av kvar einiskild tilsett sitt faglege og profesjonelle etos om fakultetet skal lukkast.

Om fakultetet

Fakultetet er organisert i fem institutt og tre senter:

- [Griegakademiet – Institutt for musikk](#)
- [Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitskap](#)
- [Institutt for filosofi og førstesemesterstudium](#)
- [Institutt for framandspråk](#)
- [Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studium](#)
- [Senter for mellomalderstudium](#) (senter for framifrå forskning fram til 31.12.2012)
- [Senter for kvinne- og kjønnsforskning](#) (tverrfakultært senter)
- [Senter for vitskapsteori](#) (tverrfakultært senter)

Den faglege breidda ved fakultetet går fram av dei 27 bachelorprogramma som fakultetet tilbyr: arabisk, arkeologi, digital kultur, engelsk, filosofi og idéhistorie, fransk, (gamal)gresk, historie, italiensk, japansk, kjønnsstudium (tverrfakultært), kulturvitskap, kunsthistorie, latin, litteraturvitskap, musikkvitskap, nordisk språk og litteratur, religionsvitskap, retorikk, russisk, spansk språk og latinamerikastudium, språk og informasjon, språk og interkulturell kommunikasjon (saman med NHH), språkvidenskap, teatervitskap, tysk, og utøvande musikk og

komposisjon. Fakultetet tilbyr også mastergrad og forskarutdanning innanfor dei fleste av desse disiplinane.

Dei fleste av desse programma er knytte til tradisjonelle, humanistiske forskingsdisiplinar. Programmet i utøvande musikk ved Griegakademiet er knytt til kunstnarleg utviklingsarbeid. I denne strategien skal denne typen arbeid sjåast som likeverdig med forskning, også der dette ikkje er eksplisitt nemnt.

Fakultetet har i 2011 ca. 3300 studentar og snautt 500 tilsette. Ca. 260 av desse sit i førsteamanuensis- eller professorstillingar, 120 er doktorgradsstipendiatar eller postdoktorar, medan 90 er tilsett i administrative stillingar. Den totale budsjetttramma frå departementet er i 2011 ca. 340 mill. kroner. I tillegg kjem dei eksternt finansierte prosjekta med ca. 50 mill. kroner

Tilhøvet mellom fakultetet og grunneiningane

Fakultetet gjekk i 2007 over til tilsette instituttleiarar, som saman med instituttråd fekk ansvar for at dei faglege resultatata blir best moglege ved dei nye og større grunneiningane. Institutta har gjennom dette fått det operative ansvaret for basisverksemda innan undervisning og forskning både fagleg og administrativt. For at dette ansvaret skal bli reelt, må også så mykje som mogleg av ressursane overførast til grunneiningane.

Fakultetet skal etter reorganiseringa vere eit nivå med koordinerande og strategiske funksjonar. Ei anna viktig oppgåve er kontroll av underliggjande nivå. Fakultetsstyret er det øvste, demokratisk valde vedtaksorganet ved fakultetet. Dette inneber at fakultetet og fakultetsstyret si hovudrolle skal vere å leggje overordna faglege og administrative mål og rammer for verksemda, medan grunneiningane sitt ansvar blir å utforme eigne strategiar for forskning og undervisning og å realisere måla innanfor desse rammene. Skal dette ansvaret bli reelt, krev det at rammene er vide nok til å gje strategisk handlingsrom for instituttleiarane og instituttråda. Eit av hovudmåla med dette dokumentet er å definere og klargjere desse rammene.

Fakultetet si rolle innanfor eit internasjonalt anerkjent forskingsuniversitet

Universitetet i Bergen har som mål å sikre og utvikle si rolle som eit internasjonalt anerkjent forskingsuniversitet. Skal UiB lukkast, må det ha eit sterkt humanistisk fakultet som er internasjonalt orientert både med omsyn til forskningstema, publisering gjennom anerkjente internasjonale kanalar og eit studietilbod som både med omsyn til innhald og rekruttering også vender seg mot verda utanfor Noreg. Berre i den grad fakultetet greier å rekruttere internasjonalt, og ikkje minst å uteksaminere kandidatar på alle nivå som er internasjonalt konkurransedyktige, er målet nådd.

Samstundes høyrer mange av dei såkalla nasjonalfaga inn under humaniora. Forsking på norsk historie, norsk språk og litteratur, norsk kunsthistorie, norsk musikktradisjon, norsk samtidsmusikk osv. skjer i svært liten grad utanfor landets grenser. Norske universitet har difor saman eit nasjonalt ansvar for å sikre at denne forskinga har tilstrekkeleg breidd og kvalitet og at den har god kontakt med internasjonal teori- og metodeutvikling, og for å sikre

at resultatene av forskinga blir formidla til forskingssamfunn utanfor Noreg. HF blir dermed eit fakultet der det internasjonale må bryne seg mot og sameinast med det nasjonale på ein mest mogleg fruktbar måte.

Utfordringar

Humaniora i samfunnet

Humaniora er sterkt til stades i samfunnsdebatt og media, og vi ser no ei utvikling mot ei større forståing av humaniora si rolle i samfunnet. Ei hovudutfordring er å tydeleggjere korleis og i kva grad humaniora og humanistisk forskning er ein føresetnad for det samfunnet vi lever i i dag, og ein føresetnad for ei positiv samfunnsutvikling. Dette gjeld kjernedisiplinar som historie, religionsvitenskap og kunnskap o kultur og språk. Skal samfunnet vere i stand til å ta vare på og vidareutvikle dei grunnleggjande verdiane det norske samfunnet er tufta på, må det leggjast inn humanistiske perspektiv i all forskning, slik det blir slått fast i den nasjonale strategien for humanistisk forskning frå Noregs forskingsråd (NFR).

Eit døme på dette er bioteknologi. Bioteknologi har mange sosiale implikasjonar, og det er behov for forskning på desse med omsyn til produksjon, samfunn og kvardagsliv. Dette perspektivet fell ikkje innanfor bioteknologi og livsvitenskap i snever forstand, men høyrer til under dei humanistiske, samfunnsvitenskapelige og juridiske forskingsfeltene som studerer forholdet mellom bioteknologi og samfunn.

Samanhengen mellom humanistisk forskning og økonomiske og sosiale framskritt er likevel i stor grad fråverande innanfor dei overordna styringsdokumenta i sektoren, t.d. departementets forskingsmeldingar til Stortinget. Vekta her har i svært stor grad vore lagt på forskinga si direkte nytteverdi for økonomisk og sosial utvikling, der teknologisk og medisinsk forskning står sentralt.

Den uklåre samanhengen med samfunnsnytte blir òg reflektert i det avgrensa omfanget av dei løyvingane som blir stilt til rådvelde for humanistisk forskning, og i fråveret av ein resultatbasert finansieringskomponent for kunstnarleg utviklingsarbeid. I Noregs forskingsråd er humanistisk forskning i stor grad fråverande innanfor programforskinga, og det same gjeld EU sine rammeprogram. Det er først og fremst i dei frie forskingsprogramma og i eliteforskningsprogramma at humanistane slepp til, som t.d. i NFR sitt program for framifrå forskning eller i European Research Council (ERC) sine program. Her gjør humaniora det godt. For kunstnarleg utviklingsarbeid finst det eit svært avgrensa nasjonalt stipendprogram og eit like avgrensa nasjonalt prosjektprogram administrert utanfor Forskningsrådet.

Humaniora kan også bli mindre synleg som eige forskingsfelt ved at samfunnsfag og humaniora ofte vert slått saman under det såkalla humsam-omgrepet. I dei siste åra har både Kunnskapsdepartementet og Forskningsrådet teke omgrepet i bruk. Medan det *kan* vere nyttig som avgrensing mot realfag og teknologiske fag, dekkjer det til den store skilnaden som i dag finst mellom samfunnsfag og humaniora med omsyn til finansiering og politisk påverknadskraft. Medan samfunnsfag har hatt stort gjennomslag innanfor programforskinga i NFR og EU sitt rammeprogram, og i tillegg har ein stor instituttsektor utanfor universiteta, er dette så å seie fråverande for humaniora sin del.

Ressurssituasjonen for fakultetet

Fakultetet er det største ved UiB, med stor kapasitet når det gjeld både undervisning og forskning. Utgangspunktet for å drive førsteklasses undervisning og forskning er difor godt. Vi har likevel utfordringar knytt til korleis desse ressursane kan fordelast best mogleg i høve til balanse mellom kapasitet og studenttilstrøyming på dei ulike programma

Gjennom innføring av ny budsjettmodell og rullerande bemanningsplan er fakultetet på god veg til å få kontroll med økonomien. Det er likevel nokre grunnleggjande strukturelle problem som kan skape nye vanskar i åra som kjem. Det sentrale er fagbreidda ved fakultetet halden opp mot talet på fullfinansierte studieplassar. Fagleg breidd er viktig for eit humanistisk fakultet innanfor eit universitet med internasjonale ambisjonar. Men økonomisk er det ei utfordring å halde oppe breidda og samstundes sikre eit godt tilbod på alle studieprogramma som utgjer denne breidda. Fakultetet gjennomførte ein fagdimensjoneringsprosess i 2008-2010 som vart førebels avslutta gjennom følgjande vedtak i fakultetstyret frå juni 2010 (sak 63/10:

Fakultetsstyret ser på langsiktige vedtak om utfasing av fag som urealistisk innanfor det handlingsromm fakultetet har i dag. Styret ber fakultetsledelsen gå vidare med spørsmålet om hvordan fagene skal dimensjoneres fram til 2013 og hvordan handlingsrommet kan styrkes, med utgangspunkt i diskusjonen i dette møtet.

Vedtaket er følgt opp gjennom budsjettmodellen som vart vedteken seinare i 2010.

Modellen slår fast at alle disiplinær skal ha ei minimumsbemanning. Nokre av programma rekrutterer færre studentar enn det som er naudsynt for at dei sjølve kan finansiere ei slik minimumsbemanning. Dette gjer at fakultetet må bruke ressursar til å dekkje denne differansen. Slik må det også vere. Men samstundes minskar dette rommet for å utvikle tilbodet på fag med større rekruttering, eller setje i gang nye program eller emne vi ser det er behov for og etterspurnad etter i samfunnet. Fakultetet meiner difor at desse faga, dersom ein i lys av overordna mål ønskjer å vidareføre og vidareutvikle dei, må gjevast særleg støtte frå universitetet sentralt.

Utdanning, akademisk danning og yrkeslivet

Som ved alle andre fakultet ved UiB er det eit overordna prinsipp at utdanninga ved fakultetet skal vere forskingsbasert. Dette inneber at dei som underviser ved fakultetet skal vere tilsette i ordinære, vitenskaplege stillingar med ein forskingsdel som tilsvarer ca. halvta av stillinga og at dei er aktive forskarar. For dei aller fleste programma ved fakultetet er dette kravet oppfylt. Men fakultetet og UiB har ei utfordring knytt til førstesemesterstudia, der ein god del av dei tilsette er universitetslektorar med minimal FOU-ressurs i stillinga. Det same gjeld tilsette med små stillingsbrøkar i utøvande musikk ved Griegakademiet.

Forskingsbasert undervisning kan forståast på fleire måtar. Hovuddefinisjonen som ligg til grunn i dette dokumentet, er den som er formulert i førre avsnittet. Det kan ikkje liggje i definisjonen at den einskilde tilsette berre skal undervise i det ho eller han har spisskompetanse på. Kvar og ein må også ta del i meir generell undervisning, særleg på

grunnivået. Samstundes er det viktig å leggje til rette for at alle med jamne mellomrom får høve til å gje fordjupande undervisning i spesialområdet sitt for meir vidarekomne studentar.

Unnateke lærarutdanningane og muskarutdanninga er programma ved fakultetet ikkje profesjonsutdanningar. Likevel skal gradane som blir avlagde ved fakultetet kvalifisere for arbeid. Dette betyr at det også må takast omsyn til kva arbeidslivet spør etter. Dette er ei viktig, overordna utfordring for fakultetet som må kombinerast med krava om forskingsbasert utdanning. Rapporten [Universitetsutdannelse, kompetanse og arbeidsliv mot 2020](#), utarbeidd på oppdrag av UiB, viser at arbeidsgjevarar set fleire såkalla overførbare dugleikar over faglege kunnskapar når det gjeld kandidatar med høgere utdanning. Samarbeidsevne, evne til å tileigne seg ny kunnskap, evne til å tenkje sjølvstendig og kritisk, skriftleg og munnleg formidlingsevne, evne til å nytte etablert kunnskap på nye område og evne til å byggje nettverk blir alle rangert noko over fagleg kunnskap. Kanskje med eit visst unntak for samarbeidsevner og evne til å byggje nettverk, er alt dette eigenskapar som blir framelska gjennom eit fritt akademisk studium, ikkje minst eit humanistisk. Fakultetet og fagmiljøa si utfordring blir å tydeleggjere dette både i studieplanar/emneskildringar og ikkje minst i det faglege sjølvbildet til dei kandidatane vi uteksamnerer. Dette kan vi gjere ved hjelp av [Kvalifikasjonsrammeverket](#), som skal vere implementert i fag- og emneplanar i løpet av 2012, oppretting av praksisemne, o.a.

Samstundes ligg kanskje nøkkelen til utvikling av dannelsingsaspektet her. Ser vi dei eigenskapane som arbeidsgjevarar prioriterer i samanheng med fagleg kunnskap, er det nettopp evna til å setje fagleg kunnskap inn i større, sosiale samanhenger som avteiknar seg. Dette er òg ein viktig del av det vi kan kalle fagleg danning, sjølv om ein her også må trekke inn tilhøvet mellom fagleg kunnskap og samfunn og samfunnsutvikling. Dette inneber at også humaniora si plass i samfunnet må gjerast tydelegare i fag- og emneplanar, jf. avsnittet om humaniora i samfunnet lenger oppe.

Fakultetet kan likevel ikkje slå seg til ro med at undersøkinga vist til ovanfor tyder på at det arbeidslivet krev i stor grad er det vi leverer. Fakultetet treng betre kunnskap om arbeidsmarknaden for humanistar som ikkje blir lektorar eller går vidare med ein karriere innanfor academia.

Kvalitet som rettesnor

Det humanistiske fakultet skal i samsvar med universitetet sin strategi sikre ein høgst mogleg kvalitet på forskning, kunstnarleg utviklingsarbeid, utdanning og formidling. Det er difor viktig for fakultetet å disponere ressursane slik at måla i best mogleg grad blir nådde.

Kvalitet er ikkje nokon absolutt og fullt ut målbar storleik. Den er like mykje relativ, slik som i UiB sin strategi, der kvalitet blir knytt til det å vere internasjonalt (og nasjonalt) respektert. Vi har ulike mål som kan knytast til kvalitet, som t.d. karakternivå, programsensorvurderingar, publikasjonspoeng, nasjonale og internasjonale fagevalueringar, etc., men ikkje noko totalmål. Dette gjer at vi må bruke dei ulike målestokkane med varsemnd. (Det at ein institusjon t.d. fell eller stig dramatisk på ein internasjonal rangering frå eitt år til eit anna, betyr ikkje at kvaliteten har endra seg tilsvarande frå det eine året til det andre.) I

tillegg er desse målestokkane berre symptom på djupare og meir langsiktige eigenskapar som er føresetnader for kvalitet. Dette er t.d. vilje til å halde seg fagleg og pedagogisk oppdatert, ambisjonar hos alle fagleg og administrativt tilsette om heile tida å strekkje seg lenger, tenkje nytt og tru på at ein har noko å bidra med. Og ikkje minst føreset det mot til å omsetje viljen i handling, sjølv ein blir påført eit og anna nederlag undervegs. Dette er grunnleggjande føresetnader for at ein skal lukkast på dei ulike målestokkane. Dei må vere til stades både hos den einskilde og på gruppenivå.

Forsking

Det finst ei rekkje kvalitetsparametrar, først og fremst knytte til ordninga med resultatbasert omfordeling (RBO) innanfor grunnløyvinga til universiteta. Døme er publikasjonspoeng, doktorgradar, omfang av ekstern finansiering osv. Alle byggjer på eit heilt sentralt prinsipp innanfor forskingsverksemd, nemleg fagfellevurdering. Kvaliteten vår blir gjennom fagfellevurderingar heile tida satt på prøve på ein måte som gjev oss moglegheit til å forbetre oss, også når vi ikkje når opp. Fakultetet har fleire miljø som både nasjonalt og internasjonalt står svært sterkt målt mot denne modellen.

I fakultetet sin budsjettfordelingsmodell blir dei resultatbaserte inntektene i nokon grad ført vidare ned på grunneiningsnivå, sjølv om effekten av svingingar frå år til år blir dempa. Ein kan difor seie at kvalitet som rettesnor for forskning i nokon grad er operasjonalisert ved fakultetet som grunnlag for fordeling av ressursar. Fordelinga må likevel på alle nivå tuftast på kvalitet, dei gode miljøa må gjevast best mogleg arbeidsvilkår, også finansielt.

Ei *for* einssidig satsing på dokumentert kvalitet kan også føre til at yngre lovande forskarar eller miljø som ikkje har hatt tid eller høve til å merittere seg, ikkje når opp i konkurransen om interne middel. Her må det også leggjast inn korreksjonsmekanisamar.

I åra som kjem vil tverrfagleg forskning bli stadig viktigare. Medan utvikling av tverrfagleg forskning innanfor einskildinstitutta er institutta sitt ansvar, er utvikling av samarbeid mellom institutt og på tvers av fakultet og institusjonar ei oppgåve som ikkje kan ivaretakast av grunneiningane åleine.

Eit anna spørsmål knytt til forskning og kvalitet er om fakultetet skal fastsetje satsingsområde i tråd med signal og forskingsprioriteringar ovanfrå i staden for å prioritere dei miljøa ved fakultetet som gjennom publikasjonsverksemd, ekstern finansiering m.m. har vist at dei er blant dei beste. Her bør vi ta utgangspunkt i at våre forskarar i dag konkurrerer mest på dei såkalla frie arenaene, for eksempel Frihum-programmet i NFR og dei ulike programma for framifrå forskning. Dette er eit sterkt argument for at kvalitet skal styre fakultetet og instituttet sine satsingar, og at vi skal vere særst varsame med å fastsetje satsingsområde som ikkje kan forankrast i konkurransedyktige miljø ved fakultetet.

Forskarutdanning

Det er fakultetet som har ansvaret for forskarutdanninga. Kvaliteten på er avhengig av god organisering og gode rettleiarar/fagmiljø. Fakultetet har våren 2011 eit framlegg til

reorganisering av forskarutdanninga ved fakultetet ute på høyring i grunnmiljøa, der målet er å skape best mogleg organisatoriske rammer rundt forskarutdanninga. Om forslaget blir vedteke, må vi i neste omgang gå gjennom alle rutinar etc. frå opptak til disputas før nyordninga blir sett ut i livet frå 2012.

Ansvar for fordeling og utlysing av stipendheimlane ved fakultetet blei i 2010 overført til institutta og sentra. Det er difor desse som må ta diskusjonen om korleis kvalitet ved forskarmiljøa ved dei ulike grunneiningane skal styre stipendfordelinga når ledige stipend skal lysast ut. I tillegg må kvart prosjekt vegast opp mot rettleiarkompetanse. Sjølv om eit prosjekt i og for seg er framifrå, må det også finnast kompetanse i grunnmiljøet som sikrar at kandidaten får god rettleiing. Kvalitet i forskarutdanninga er med andre ord avhengig av forskingskvaliteten i det miljøet kandidaten blir ein del av.

Kvalitet heng òg saman med kvaliteten på søkjarane til programmet. Her er fakultetet i den heldige situasjonen at vi har mange gode søkjarar til universitetsstipenda som blir lyste ut, også frå andre institusjonar og frå andre land enn Noreg.

Kvalitet kan også knytast til overførbare dugleikar. Ikkje alle som tek doktorgraden sin ved fakultetet, vil få arbeid som forskarar. Det er i dag uklart i kva grad det er etterspurnad etter ein humanistisk doktorgrad utanfor academia, og kanskje også når det gjeld fagleg-administrative stillingar innanfor academia. Dette er noko vi treng betre kunnskapar om, slik at vi kan tematisere dei overførbare kvalifikasjonane ein humanistisk doktorgrad bør gi.

Utdanning

Som i forskning, er kvalitet i utdanninga også vanskeleg å måle. Det finst ein del mål, t.d. undersøkingar av i kva grad studentar er tilfredse med undervisning og faglig utbytte, utvikling av karaktergjennomsnitt og strykprosent over tid m.m., men dei er alle indirekte og fangar ikkje opp at det er ei rekkje andre forhold som har innverknad på resultata enn studiekvalitet aleine. Det er uansett dei same underliggjande føresetnadene for kvalitet som gjeld for utdanning som dei som blei diskutert om forskning ovanfor. Framifrå forskingsbasert utdanning må byggje på framifrå forskning.

I utgangspunktet er det fagmiljøa som må vere ansvarlig for kvaliteten på programma sine. Dette inneber også at ein har eit gjennomtenkt forhold til prinsippet om at undervisninga skal vere forskingsbasert, og at ein syter for at fag- og emneplanar både tek omsyn til dette og til at studia skal kvalifisere for seinare arbeid.

Ei viktig utfordring knytt til studiekvalitet er fråfall og for låg studiepoengproduksjon per student. Sjølv om ein må vente eit visst fråfall i opne studium, er det rom for forbetring her. Ei anna utfordring er at vi i dag har for låg internasjonal utveksling både med omsyn til ut- og innreise.

UiB har ei [kvalitetshandbok](#) som fastset prosedyrar for kontinuerleg utvikling og vedlikehald av emne og studieprogram. Samstundes har kvart fagtilbod ei avgrensa mengd ressursar i form av undervisningsstillingar til rådvelde. For små fag kan desse ressursane vere knappe, og det å halde oppe eit tilbod på høgt nivå ei tilsvarande utfordring. Særleg her, men dette gjeld

alle fag, er det viktig at ein finn ein best mogleg balanse mellom dei ressursane som går til undervisning og dei som går til evaluering. Vi må òg sjå på korleis ein gjennom samarbeid med andre, nærskylde fag kan utnytte undervisningsressursar betre.

Overgangen frå fireårig cand.mag. til treårig bachelor reduserte talet på fag i graden frå tre til maksimalt to. Det tredje, eittårige grunnfaget i cand.mag.-graden var ofte eit fag studenten tok av eigeninteresse, utan å måtte skjele til om det var matnyttig eller ikkje med omsyn til yrkesplanane ho eller han hadde. Den mindre bachelorgraden med maksimalt 60 frie studiepoeng i tillegg til spesialisering har råka søkinga til mange av dei små faga. Det er difor ei utfordring for fakultetet å gjere slike fag til mest mogleg interessante og relevante alternativ når studentane skal velje kva dei vil bruke dei frie studiepoenga til.

Formidling

Universiteta har i dag ein lovpålagd plikt til å formidle forskingsresultat til resten av samfunnet. I dette ligg det og at verksemda ved universiteta, også forskinga, skal ha samfunnsnytte og bidra til samfunnsutviklinga. Dette føreset dialog med samfunnet, ikkje berre einvegs formidling.

For humanistiske fag, der formidling alltid har stått sterkt, og der grensa mellom forskning og formidling i mange høve kan vere uklar, kan eit slikt nytteperspektiv verke framandt, særlig innanfor den dominerande diskursen knytt til næringsutvikling og skaping av arbeidsplassar. Humanistiske fag har likevel ei viktig rolle her. Dersom ein ikkje set økonomisk utvikling inn i større sosiale og kulturelle rammer, vil ein ikkje lykkast. Å gjere dette klart for resten av samfunnet er ei viktig oppgåve i åra som kjem, kanskje særleg for leiingane ved dei humanistiske fakulteta.

Også kunstnarleg utviklingsarbeid har ein sær viktig formidlingskomponent.

Medan høgt nivå på studiepoengproduksjon og forskning blir premiært gjennom dei resultatbaserte komponentane i departementet si finansieringsmodell, finst det ikkje noko premieringssystem for god formidling. Det finst heller ikkje alternative kvalitetsmål for formidling. Men igjen er det slik at kvalitet i formidling føreset kvalitet på den forskinga som skal formidlast. Det same gjeld kunstnarleg utviklingsarbeid.

Med klare og vedvarande krav ovanfrå om produksjon av studiepoeng og publikasjonspoeng m.m., kan det lovpålagde formidlingsansvaret lett kome under press og minka både i kvalitet og omfang. Om dette skjer, er det ikkje berre uheldig for det lovpålagde samfunnsoppdraget. Det kan også føre til ei marginalisering av dei humanistiske faga fordi vi også blir meir usynlege i samfunnet. Når resultatbaserte inntekter blir vidarefordelt innanfor grunneiningane, må det takast omsyn til dette. Dei som bruker tid på og markere seg med god formidling, er med på å legitimere humanistisk forskning. Det er ein legitimitet vi treng for å sikre ressursar til kunstnarleg utviklingsarbeid, forskning og utdanning også i framtida.

Tverrfagleg samarbeid

Fakultetet er organisert i store, heterogene institutt der det innanfor rammene til kvart institutt er gode vilkår for utvikling av tverrfagleg samarbeid om forskning og undervisning. Sjølv om ein har kome ulikt langt i dette arbeidet, er dette ei av dei viktigaste, faglege oppgåvene for instituttleiarane fram mot 2015. Då vi innførte disiplinbaserte bachelorgradar i 2009 vart det vanskelegare å tilby program med tverrfaglege namn. Om ein disiplinlanbasert grad er tverrfagleg, vil som før avhenge av korleis ulike emne og disiplinlar blir kombinert i graden. Disiplinbaserte program utelukkar heller ikkje at ein utarbeider tverrfaglege emne som kan gå inn i eitt eller fleire program.

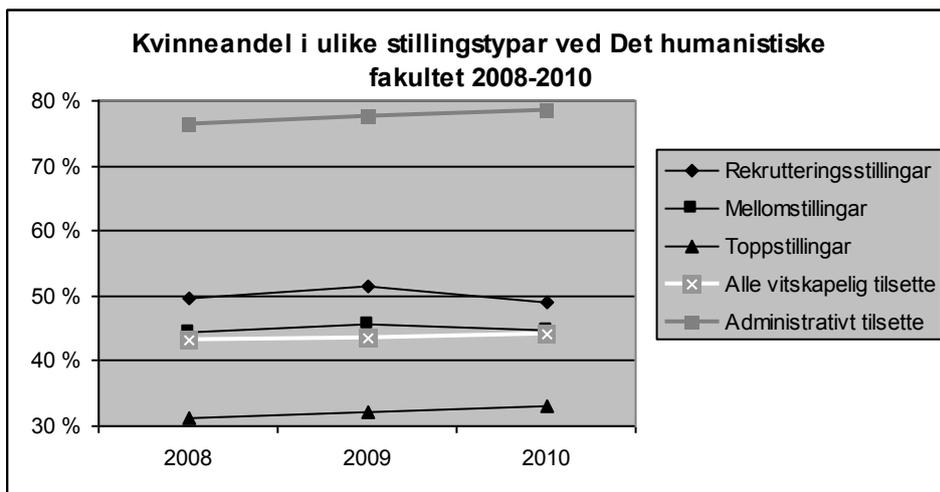
Ei hovudutfordring er knytt til utvikling av tverrfagleg forskningssamarbeid på tvers av institutt-, fakultets- og institusjonsgrenser. Dette kan styrke forskinga, og ikkje minst samfunnsrelevansen i åra som kommer. Her har fakultetsnivået ei viktig rolle som initiativtakar og koordinator.

Ei anna utfordring er i kva grad vi skal satse på tverrfaglege mastergradar. I dag er så å seie alle gradane ved fakultetet disiplinbaserte, som reine påbyggingar på BA-programma. Her må ein tenkje gjennom i kva grad tverrfaglege grader kan gje betre forskarrekruttar så vel som betre tilpassing mellom arbeidsmarknad og det faglege innhaldet i graden. Ein annan viktig grunn til å arbeide vidare med dette, er at det kan gi betre utnytting av knappe undervisningsressursar.

Likestilling

Kjønnsfordelinga ved fakultetet varierer med stillingstype. Figuren nedanfor viser utviklinga dei siste tre åra for både vitenskaplege og administrativt tilsette. Vi ser at medan kvinnedelen i administrative stillingar er svært høg, dvs. om lag 80 %, ligg talet på kvinnelege tilsette i vitenskaplege stillingar langt lågare. Når det gjeld rekrutteringsstillingar (stipendiatar og postdoktorar), har vi i praksis likestilling. Også når det gjeld mellomstillingskategorien, som her omfattar førsteamanuensar, amanuensar, universitetslektorar og førstelektorar, ligg vi nær 50 %, men dette kan variere mellom fagmiljø. For toppstillingskategorien ligg vi langt dårlegare an, her er prosentdelen kvinner så vidt over 30 %. Dette er likevel den høgste talet blant fakulteta ved UiB.

Det som er meir alvorleg, er at kvinnedelen blant professorar ikkje ser ut til å auke. Fakultetet har i fleire år med godt resultat gitt kvinnelege førsteamanuensar stipend for at dei kan kvalifisere seg for toppstillingsopptrykk. Men dette endrar ikkje den totale prosenten, berre tilhøvet mellom dei to stillingskategoriane. I realiteten kan ein difor berre få opp kvinnedelen gjennom nyrekruttering. Der dette skjer som resultat av naturleg avgang, må den som går av, vidare vere mann og bli erstatta av ein kvinne.

Av dei ca 35 vitenskapelig tilsette som fyller 70 år i 2015 eller før, er ca. 40 % kvinner og 60 % menn. (I tillegg kjem avgangar før 70 år og folk som sluttar i stillinga av andre grunnar.) Dette ligg nær gjennomsnittet for fakultetet slik denne framgår av figuren. Ifølgje fakultetet sin bemanningsplan fram til 2015 skal det tilsetjast i ca. 12 stillingar. Om det blir tilsett kvinner i alle desse stillingane, vil dette auke kvinneandelen i mellom- og toppstillingar frå ca. 40 % til mellom 45 og 50 %. Dette er likevel ikkje realistisk, utfordringa blir å finne gode kvinnelege søkjarar til så mange som mogleg av stillingane.

Når det gjeld rekrutteringsstillingar, ser det ut til å vere eit generelt mønster at fleire kvinner enn menn vel bort ein akademisk karriere etter avlagd doktorgrad. I den grad dette også gjeld vårt fakultet, er det viktig at ein finn tiltak som kan svekke ein slik tendens.

I administrative stillingar er det fleirtal av kvinner. Dette gjeld også i leiarstillingar. Den administrative fakultetsleiinga består av to kvinner og éin mann, medan fem av sju administrasjonssjefar er kvinner. På den andre sida er alle dei fem åremålstilsette instituttleiarane frå 1.8.2011 menn, medan to av tre senterleiarar er menn. Etersom nye åremål tek til 1.8.2011 vil situasjonen vere til 2015 når det gjeld instituttleiarane.

Fakultetets mål 2011-2015

Dette dokumentet fastlegg ein overordna strategi for fakultetet, og skal leggje føringar for korleis grunneiningane sine strategiar skal utformast. Den skal ikkje setje opp spesifikke mål knytte til saker der dei enkelte institutt og senter sjølv skal ha rom for å utforme sine egne, potensielt ulike strategiar. Fakultetsstrategien skal med andre ord først og fremst vere eit rammedokument som kvar einskild grunneining må fylle ut gjennom egne strategidokument.

Internasjonalisering er ikkje teke med som eit eige avsnitt nedanfor. I staden er ulike mål knytte til internasjonalisering innarbeidd under dei overskriftene der dei høyrer heime.

Overordna mål

1. Fakultetet skal vere regionalt, nasjonalt så vel som internasjonalt orientert med omsyn til forskningstema, publisering og studietilbod. Vi skal sikre og utvikle kvaliteten på forskning, utdanning og formidling vidare og gjere den best mogleg innanfor dei ressursrammene vi til einkvar tid har til rådvelde. Fakultetet skal også ha høg kompetanse og stor grad av profesjonalitet innanfor det administrative støtteapparatet.
2. Alle tilsette og studentar skal oppleve at fakultetet har høg grad av respekt og inkludering. Vi skal leggje til rette for at studentar og tilsette trivast og sjølve kan ta del i å utvikle og ta hand om eige arbeidsmiljø. Det skal vere lav terskel for å melde frå til næraste leiar om alle tilhøve som kan betrast.
3. Avgjerder som er knytte til økonomi, skal vere opne og tydelege som resultat av langsiktig planlegging. Grunneiningane skal ha størst mogleg fagleg og økonomisk handlingsrom. Dette føreset økonomisk handlingsrom og mest mogleg føreseielege rammer. Dette har dei langt på veg fått gjennom budsjettmodellen som blei innført ved fakultetet i 2010. Her blir så mykje som mogleg av det som kvart år kan avsetjast til drift, fordelt til institutt og senter utan øyremeking, slik at desse får det strategiske handlingsrommet dei treng. Fakultetsstyret skal likevel kvart år kunne avsette middel førelodds til overordna satsingar, t.d. for å fremje tverrfaglegheit ut over instituttnivået eller som avsetning til felles satsingar vedteke av fakultetsstyret. Fakultetet har også som mål at alle tilsette skal ha økt medvit om energibruk og utnytting av ressursar.
4. Fakultetet skal gjennom styrevedtak sikre at dei tilsette får mest mogleg likeverdige grunnvilkår for arbeidet sitt på tvers av instituttstrukturen. Behovet for delegering og behovet for sikre overordna omsyn og like grunnvilkår kan kome i konflikt med kvarandre, og det er difor viktig at fakultetet har dette i mente i all saksutgreiing og -førebuing. Avgjerder skal vere opne og tydelege, og vi skal sikre god informasjon vertikalt og horisontalt i organisasjonen.
5. Leiargruppa ved fakultetet, som består av institutt- og senterleiarane i tillegg til dekanatet, skal vidareutviklast som ein sentral, strategisk reiskap. Ingen avgjerder skal takast i gruppa, men ho vil t.d. vere sentral i utarbeidinga av høyringsnotata i viktige saker som går til grunneiningane før endeleg handsaming i fakultetsstyret. Så sant høyringsnotata som normalprosedyre blir lagde fram for dei einskilte fagmiljøa ved

kvart institutt, og så sant den einskilde leiar kan skifte standpunkt i lys av diskusjonen i sine grunnmiljø, treng ikkje dette bli eit demokratisk problem.

Fag- og programstrategi

Fagdimensjonering: Prinsipp for fagdimensjonering er slått fast gjennom budsjettmodellen som blei innført i 2010. Sidan stillingar berre kan trekkjast inn eller omfordelast ved naturleg avgang, er handlingsrommet lite med omsyn til monaleg ressursomfordeling på kort sikt. Det er difor ikkje realistisk å leggje ned disiplinær i åra som kjem. For å sikre eit forsvarleg økonomisk handlingsrom må små og utsette fag som ein i lys av overordna mål ønskjer å vidareføre og vidareutvikle, finansierast særskilt av universitetet sentralt.

Tilhøvet mellom fagleg breidd og grunnfinansiering: Målt mot dei ressursane fakultetet har til rådvelde gjennom studieplassfinansieringa, har vi for stor fagbreidd og for mange små fag ved fakultetet. På kort sikt er det vanskeleg å gjere noko med dette gjennom krymping av programporteføljen, men det må likevel vere mogleg å leggje ned studietilbod, eller organisere dei saman med andre tilbod der dette kan gje betre ressursutnytting. Vi vil vurdere å auke fagleg samarbeid om masterprogramma, både med tanke på betre ressursutnytting, men også for å sikre at vi oppfyller NOKUT-krava. Nye studietilbod ved fakultetet må vere fullgodt finansiert før dei blir sette i gang, anten dette skjer gjennom intern overføring av ressursar eller gjennom friske middel i form av auka budsjetttramme.

Internt og ekstern samarbeid om studieprogram: Å auke både kvalitet og breidd i utdanninga samstundes som staben blir skoren ned, representerer ei stor utfordring. Eit nøkkelord her er samarbeid, både mellom nærskyldte fag ved fakultetet, mellom fakultet og også mellom institusjonar. Nasjonalt og regionalt samarbeid er særskilt viktig i fag med få studentar og lita bemanning. Det må vurderast om ansvaret for å halde opp fulle utdanningsløp, inkludert ph.d., i nokre fag må fordelast på universiteta slik at ein i somme fag kan redusere tilbodet til t.d. berre bachelorgraden.

Finansiering av utøvande kunstnarleg utdanning: Utdanninga i utøvande musikk ved Griegakademiet må i samsvar med forslaga frå evalueringskomiteen i 2011 særfinansierast over universitetsbudsjettet på ein måte som sikrar at utdanninga får ressursar som gjer at han blir likeverdig med den som blir gitt ved Musikkhøgskulen og ved NTNU.

Rekruttering

Faglege stillingar: Faglege tilsette skal rekrutterast etter ein open og langsiktig bemanningsplan som skal følgjast opp gjennom årlege justeringar i samband med budsjetthandsaminga. Det skal vere eit overordna prinsipp at tilsetting i faste stillingar skjer på grunnlag av opne utlysingar og konkurranse. Som hovudregel skal stillingar kunngjerast internasjonalt. Stillingar skal i størst mogleg grad lysast ut som mellomstillingar, slik at yngre, nyutdanna forskarar kan søkje. Stillingar skal også lysast ut breitt, så sant ikkje andre omsyn tilseier ein meir spissa stillingsomtale.

Administrative stillingar: Det skal vere ein god balanse mellom faglege og administrative stillingar, der forholdtalet skal vere om lag 80/20. Når ei administrativ stilling vert ledig, skal det før utlysing vurderast nøye kva for formal- og realkompetanse som blir kravd i stillinga for å fylle eventuelle nye oppåver. Det er eit mål å rekruttere fleire menn til saksbehandlingsstillingar ved fakultetet.

Likestilling

Fakultetet vil med støtte i lover, regelverk og UiBs uttalte målsetting arbeide for ein god kjønnsbalanse i faglege og administrative stillingar, både mellombelse og faste. Handlingsplanen for likestilling mellom kjønna, som er venta vedteke av Universitetsstyret i løpet av 2011, vil bli lagt til grunn for dette arbeidet. Når dei andre delplanane under den overordna handlingsplanen for likestilling kjem, vil desse også bli følgt opp ved fakultetet.

Vitskaplege stillingar: Fakultetet vil føre vidare arbeidet for å betre kjønnsbalansen i toppstillingar ved å prioritere kvalifiseringsstipend til kvinnelege førsteamanuensar i fag der det i dag er for få kvinner. Dette skal og gjelde for mellomstillingar i fagmiljø med skeiv kjønnsbalanse i denne kategorien. Fagmiljøa vil bli oppmoda til å identifisere interessante, kvinnelege søkjarar, nasjonalt og internasjonalt, som dei kan oppmode til å søkje stillinga. Dette skal òg gjelde postdoktorstillingar innan fag der ein veit det vil kome behov for nyrekruttering innan få år. Ved kalling til professor II-stillingar skal det alltid vurderast om det finst gode kvinnelege kandidatar. Når det gjeld rekrutteringsstillingar, skal det vurderast å tilby kvinnelege stipendiatar og postdoktorar ein mentor, helst i toppstilling, som kan hjelpe dei med å avgjere om dei ønskjer å satse på ein akademisk karriere etter stipendperioden.

Forskningsleiing: Det skal vere eit leiaransvar på alle grunneiningane å leggje til rette for at særleg yngre, kvinnelege tilsette utviklar søknader om ekstern finansiering. Dette gjeld både fast tilsette og postdoktorar som nærmar seg slutten av tilsettingsperioden. Kvinner skal oppmodast om å søkje kurs i forskings- og prosjektleiing.

Administrative stillingar: Det skal alltid takast med i stillingsomtalen ei oppmoding til menn om å søkje. Når det gjeld instituttleiarstillingane, må det i god tid før utlysing av nye åremål i 2015 vurderast korleis ein kan få fleire kvinner til å søkje desse stillingane.

Forsking

Eit hovudmål er å skape best moglege vilkår for forskinga og det kunstnarlege utviklingsarbeidet ved fakultetet, med rom både for utvikling av disiplinane sine særtrekk og for tverrfaglege samarbeidsformer. Dette er først og fremst grunneiningane sitt ansvar.

Utvikling av forskargrupper: Instituttleiarane har ansvar for at forskargruppeorganiseringa blir utvikla vidare ved alle institutt for å auke kvaliteten på forskinga generelt og for at fakultetet skal stå sterkare med omsyn til innhenting av større, eksternfinansierte prosjekt. Det skal framleis vere rom for den individbaserte forskinga, men også den kan skje innanfor rammene av ei forskargruppe.

Tverrfagleg samarbeid: Institutt og fakultet må samarbeide for å stimulere til tverrfagleg samarbeid om prosjektutvikling med utgangspunkt i forskargruppene. Fakultetet skal ha eit særleg ansvar for å stimulere og koordinere utviklinga av store søknader, t.d. om finansiering av sentre for framifrå forskning og søknader til European Research Council. Dette kan bl.a. gjerast gjennom avsetningar på fakultetsnivå i budsjettet og felles administrative ressursar.

Alle stillingar med ansvar for forskingsbasert undervisning må ha ordinær FOU-ressurs: All undervisning ved fakultetet skal vere forskingsbasert eller forankra i kunstnarleg utviklingsarbeid. Dette inneber at fakultetet må ha som mål at dei fast tilsette ved førstesemesterstudia og Griegakademiet så snart som mogleg får vanleg forskingsressurs i stillingane sine. Dette er eit spørsmål som må løysast sentralt ved universitetet.

Tematiske satsingsområde: Slike skal som hovudregel ikkje definerast ovanfrå, men skal utviklast i i grunnmiljøa på grunnlag av kvalitet, t.d. gjennom innhenting av eksternfinansierte prosjekt, publikasjonspoeng m.m. Eit unntak er mellomalderforskning

Mellomalderforskning: Etter at Senter for mellomalderstudium blir avvikla som senter for framifrå forskning ved årsskiftet 2012-2013, vil mellomalderforskninga bli vidareført i form av ei tverrfagleg forskargruppe under AHKR med namnet Senter for mellomalderstudium. Fakultet og fagmiljø skal i samarbeid med universitetsleiinga leggje økonomisk og administrativt til rette for å halde opp den høge kvaliteten på mellomalderforskninga ved fakultetet. Innan utgangen av 2011 skal det utarbeidast ein plan for korleis dette kan skje.

Satsing på unge forskarar: Det er viktig at ein støttar unge, lovande forskarar som enno ikkje har opparbeidd seg ei lang publikasjonsliste eller fått gjennomslag for større søknader.

Eksternt finansiert forskning: Det er eit mål å auke den eksternfinansierte prosjektporteføljen. Hovudreiskapen skal vere styrkinga av forskargruppestrukturen og støtte til forskarar som har både ambisjonar og stor nok fagleg tyngd til å hevde seg i konkurransen. Det skal særleg satsast på oppbygging av unge som gjennom doktorgraden har vist seg særleg lovande. Dei viktigaste konkurransearenaene for fakultetet vil vere Frihum-programmet til NFR og eliteforskningsprogramma til NFR og EU. Men fakultetsleiinga skal òg arbeide for at humanistiske perspektiv i større grad blir tekne inn i dei større programma, både på nasjonalt og europeisk nivå, t.d. i tråd med målet i NFRs [Strategi for humanistisk forskning](#), og i samarbeid med grunneiningane arbeide for at forskarane ved fakultetet engasjerer seg i slike tverrfaglege prosjekt.

Inkluderande fag- og arbeidsmiljø: Institutta, forskargruppene og kvar enkelt forskar har ansvar for å skape gode og inkluderande fagmiljø som gjer at alle kan leggje fram idear og uferdige arbeid i visse om at dei vil få sakleg og konstruktiv tilbakemelding. Ikkje all forskning kan vere på elitenivå. Men all forskning har potensial i seg til å bli betre..

Tid til forskning: Det er først og fremst eit lokalt ansvar ved grunneiningane å sikre at dei tilsette får tilstrekkeleg tid til forskning. Måten ein organiserer undervisninga på er viktig her. Eit anna viktig verkemiddel er forskningsterminane. Når søknader om slike skal prioriterast, skal det leggjast vekt på resultatata frå opptjeningstida frå førre termin.

Publisering: Tilbakemelding og konstruktiv kritikk er grunnleggjande for vitskapleg arbeid. Difor bør alle arbeid om mogleg publiserast i tidsskrift og gjennom forlag som bruker fagfellevurdering. Sjølv om departementet sin finansieringsmodell premierer publisering i såkalla nivå 2-kanalar, skal det likevel vere den einskilde forfattar eller forfattargruppe som avgjer publikasjonskanal for best å nå ut til dei lesarane som er målgruppa for publikasjonen. Men identifikasjon av målgruppe er også eit spørsmål om ambisjonar. Dersom ein har resultat som ein meiner har internasjonal interesse, bør dei publiserast på engelsk, uansett kva nivå den mest høvelege kanalen ligg på. Det same gjeld formidling på internasjonale fagkonferansar. I tilfelle der forskaren ikkje føler seg sterk nok i engelsk, må instituttet vurdere støtte til språkvask, eller støtte til kurs i akademisk engelsk, i samsvar med universitetets språkpolitikk. Samstundes kan publisering på eit skandinavisk språk vere regelen der resultata i mindre grad har internasjonal interesse eller der publikasjonen vender seg til eit nasjonalt publikum. Det viktigaste er at den kanalen ein vel å publisere gjennom, i tillegg til at den er optimal i forhold til målgruppa, er godkjent som publiseringskanal av Universitets- og høgskulerådet, og dermed bruker fagfellevurdering.

Støtte til dei som ikkje publiserer: Dersom nokon har gått i stå og ikkje har publisert på fleire år, eller publiserer svært lite, skal institutt- eller senterleiar ta dette opp på ein open og konstruktiv måte i den årlege medarbeidarsamtalen med sikte på å løyse problemet. Slike samtalar er også høvelege forum for å diskutere korleis instituttet eller senteret kan leggje til rette for at kvar og ein kan bli betre, uansett nivå og prestasjonar.

Ressursfordeling: Dei gode og aktive forskingsmiljøa ved fakultetet må gjevast tilstrekkelege økonomiske og administrative vilkår til at dei kan få tatt ut potensialet sitt best mogleg. Den interne fordelinga av økonomiske ressursar ved grunneiningane skal ta omsyn til dette.

Internasjonalisering: Støtte til internasjonal forskarmobilitet må ta utgangspunkt i dei einskilde forskarane sine behov. Dei fleste av fakultetet sine forskarar som arbeider og publiserer internasjonalt, har bygt opp eigne nettverk. I staden for å bruke ressursar på ("strategiske") institusjonelle nettverks- og samarbeidsavtalar, som berre ved slumpetreff vil vere til hjelp for den einskilde forskaren, bør grunneiningane i størst mogleg grad la slik støtte følgje forskarane og deira behov.

Kunstnarleg utviklingsarbeid

Full likestilling med forskning: Kunstnarleg utviklingsarbeid må fullt ut likestillast med forskning. Fakultetet skal ut får dette arbeide for at kunstnarleg utviklingsarbeid blir inntektsgejvande på same måte som forskning i dag er det innanfor RBO-modellen. I fråvere av eit departementsstyrt system for dette må universitetet sentralt i samarbeid med fagmiljø og fakultet utarbeide eit lokalt system der tildeling skjer frå Universitetsstyret og dermed utanfor fakultetets normale budsjettramme.

Ph.d. knytt til kunstnarleg utviklingsverksemd: Fakultetet skal arbeide for at dei som gjennomfører stipendprogrammet for kunstnarleg utviklingsverksemd på få tittelen ph.d. på line med dei som fullfører vanleg forskarutdanning.

Forskarutdanning

Forskarutdanninga er fakultetet sitt ansvar, men det faglege ansvaret for oppfølging av kandidatane må ligge på grunneiningane.

Fordeling av ansvar mellom fakultet og institutt: Mest mogleg av det faglege ansvaret for forskarutdanninga skal leggjast til grunneiningane og forskingsmiljøa. Dei departementsfinansierte stipendheimlane som fakultetet er tildelt, blei fordelte til grunneiningane i 2010, og ansvaret for oppfølging i form av midtvegsevaluering, rapportering, medarbeidersamtaler m.m. er også delegert til grunneiningane.

Ansvar for eit godt fagmiljø: Eit nødvendig vilkår for best mogleg kvalitet i forskarutdanninga og eit overordna mål for fakultetet er at vi klarer å integrere kandidatane i aktive og gode fagmiljø som også rettleiar er ein del av. Dette må gjelde alle kandidatane knytte til fakultetet, anten dei er tilsette i departementsheimlar eller i eksternt finansierte prosjekt. Så langt som mogleg må det òg gjelde vitskapeleg tilsette ved andre institusjonar som sjølv ikkje har rett til å tildele doktorgrad, og som difor er tekne opp på vårt program.

Driftsmidlar: Budsjettfordelingsmodellen legg det økonomiske ansvaret for drift av forskarutdanninga til grunneiningane, utan øymerking frå fakultetet si side. Tilsvarande blir resultatbaserte inntekter knytte til ferdige doktorgradar fordelt vidare til grunneiningane. Innanfor desse tildelingane må det på kvart institutt avsetjast ressursar til naudsynt undervisning på doktorgradsnivå.

Forskarskular: Fakultetet er i dag engasjert i fem ulike forskarskular. I den nye ordninga som er planlagd innført frå 2012, blir det grunneiningane og fagmiljøa som må ta avgjerda om forskarskulene, anten slik dei er i dag eller i revidert form, er tenlege instrument i forskarutdanninga knytt til den aktuelle disiplinen, og dermed om dei vil prioritere desse engasjementa framfor andre verkemiddel.

Pliktarbeid: Ideelt bør alle stipendiatar tilsetjast for fire år, der eitt år er pliktarbeid. Dette gjev kandidatane breiare røynsle med ulike oppgåver knytt til det å arbeide i academia, ikkje minst med undervisning. Røynslene frå pliktarbeidet vil gjere at dei står sterkare på arbeidsmarknaden når dei har avlagt graden. I dag tilset fakultetet for fire år i dei departementsfinansierte heimlane. Dei eksternt finansierte kandidatane blir derimot normalt tilsett for tre år, av di finansieringskjelda berre gjev finansiering for tre år, dvs. for den normerte tida avsett til avhandlingsskriving og opplæringsdel. Universitetsleiinga har oppmoda fakulteta om å tilsette også desse stipendiatane for fire år, med det fjerde året finansiert av eigne middel. Slik økonomien og fagstrukturen ved fakultetet er no, er det vanskeleg å sjå at dette skal vere mogleg å gjennomføre i dei næraste åra.

Arbeidsmarknad: Fakultetet må skaffe seg betre oversyn over arbeidsmarknaden for doktorar med humanistisk grad utanfor universitet og høgskular gjennom ei arbeidsmarkedsundersøking og ei alumnusordning, og leggje større vekt på overførbare dugleikar i utdanninga, særleg i opplæringsdelen. Dette siste vil vi knytte til implementeringa av det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket, som skal skje seinast i løpet av 2012.

Internasjonalisering: Så mange som mogleg av stipendiatane bør tilbringe ein del av stipendperioden i utlandet. For å oppnå best mogleg finansiering av slike opphald, skal det

vere eit krav at opphaldet eller opphalda er tekne med i søknaden om stipend. Når det gjeld eksternt finansierte stipend, må slike kostnader takast med i prosjektfinansieringa.

Samarbeid med kandidatane: Fakultetet vil vidareutvikle samarbeidet med kandidatutvalet ved HF (Stip-HF). Det skal haldast minst to møte med Stip-HF kvart semester.

Utdanning på bachelor- og masternivå

Verdien av humaniora: Humaniora si plass i samfunnet og dei verdiane som ligg i ei humanistisk grad må gjerast tydelegare i fag- og emneplanar, jf. avsnittet om humaniora i samfunnet lenger oppe.

Studentrekruttering og opptakspolitikk: Fakultetet skal ha som mål å auke rekrutteringa. Ein viktig grunn til dette er at samfunnet vil ha eit aukande behov også for den kompetansen kandidatane våre har. Samstundes er også økonomien til fakultetet avhengig av studenttalet. I dag har vi i nokre fag kapasitet til å gje eit fullgodt studietilbod til fleire studentar enn dei vi får ta opp kvart år. Her er det viktig å auke rekrutteringa for å sikre økonomien og med det både breidda i tilbodet vårt og kvaliteten på utdanninga. Der det er ledig kapasitet, kan vi klare dette med 40 % finansiering basert på avlagde studiepoeng. For andre fag tilseier studenttilstrøyminga at det er behov for fleire fullfinansierte studieplassar.

Studiemiljø: Fakultetet vil arbeide for å forbetre studiekvaliteten i vid forstand for å auke trivselen og kjensle av meistring blant studentane. Arbeidet med å lage betre arbeidsvilkår for studentane ved å rehabilitere Sydneshaugen skule er i ferd med å starte opp. HSU har våren 2011 etablert ei studentkro for alle HF-studentar. Fleire fag ved fakultetet har etablert ei mentorordning. Det ønskjer vi å innføre i alle fag. Samstundes vil vi arbeide for å få på plass eit større spekter av undervisnings- og vurderingsformer. Saman med UB og fagmiljøa vil vi arbeide for å etablere elektroniske alternativ til tradisjonell pensumlitteratur. Fakultetet innfører i 2011 *Spurveugleprisen*, som skal delast ut kvart år til særskilt vellukka kvalitetsfremjande tiltak på utdanningssida.

Fagstudium i første semester: Eit viktig tiltak mot fråfall er å få plass fagstudium alt i første semester. Ei slik omlegging må og omfatte ei vurdering av førstesemesteremna, som i dag har eit omfang på 30 studiepoeng, medan universitets- og høgskulelova har 20 som minimum.

Status til bachelorgraden: Mange studentar avsluttar studia sine etter bachelorgraden. Fakultetet ser det som eit mål å styrkje den kompetansen desse studentane kjem ut med: Vi må vurdere å utvide bacheloroppgåva og gje den eit tydelegare forskingsinnhald, og i større grad å sjå bacheloroppgåva saman med masterstudiet. Samstundes vil dette truleg kunne vere eitt av fleire tiltak for å betre rekrutteringa til mastergrad, der fakultetet i dei siste åra ikkje har klart fylla opptakskvoten.

Emnegrupper i bachelorgraden: Ved opprettinga av disiplinbaserte bachelorgradar og ved ei eventuell innføring av breiddekrav i bachelorgraden ved UiB vil det vere ei aukande trong for meir strukturerte studietilbod ved sida spesialiseringa i graden. Fakultetet vil utvikle eit breitt tilbod av emnegrupper for dette formålet, både for eigne studentar og studentar frå andre fakultetet.

Mastergraden: Når det gjeld masternivået, vil fakultetet gjere ein grundig gjennomgang av programma med sikte på større grad av samarbeid og betre utnytting av undervisningsressursar, t.d. innanfor språk- og litteraturvitskaplege disiplinar. Det bør vurderast å knytte det faglege ansvaret for masterprogram til forskargrupper. Det overordna målet skal likevel vere høgst mogleg fagleg kvalitet.

Arbeidsmarknad: Studietilboda ved fakultetet skal vere forskingsbaserte, samstundes som dei skal kvalifisere for seinare arbeid. Fakultetet har som mål at studietilboda utanom lektorutdanninga skal vere mest mogleg arbeidslivsrelevante, utan at vi utviklar dei til profesjonsstudium. Kandidatane våre fyller eit så vidt spekter av stillingar at det i mange høve er generell kompetanse meir enn fagkompetanse som vert vektlagt ved tilsetjing. Dette betyr at vi i tillegg til utvikling av fagkompetanse må leggje vekt på å utvikle generell kompetanse, gjere studentane trygge på at dei har slik kompetanse og å gjere arbeidsgjevarar merksame både på at slik kompetanse finst og er verdfull for ein arbeidsgjevar. Eit verkemiddel her er praksisemne. Fakultetet har allereie slike, og tek sikte på å utvide dette tilbodet. Utvikling av eit godt alumnusnettverk er eit anna verkemiddel som fakultetet må satse på. Fakultetet ønskjer også å utvikle samarbeidsprosjekt med Humanistisk studentutval (HSU) og Karrieresenteret ved Studentsamskipnaden i Bergen for å styrkje studentane sitt medvit om forholdet mellom det arbeidslivet spør etter og den kompetansen dei får gjennom ein humanistisk grad. Eit anna tiltak er ei meir djuptgåande arbeidslivsundersøking retta mot kandidatar med humanistisk grad.

Undervisningsspråk og sikring av terminologi: Universiteta har eit avgjerande ansvar for å sikre norsk fagterminologi og fagspråk og at studentane våre lærer dette i løpet av studiet. I samsvar med målet i UiBs språkpolitiske dokument [Både i pose og sekk](#), bør undervisninga hovudsakleg skje på norsk på 100- og til dels 200-nivå. Det må gjerast ein gjennomgang av tilboda våre på engelsk, der vi ikkje berre ser på omfang, men òg på i kva grad desse tilboda kan setjast saman til fornuftige heilskapar i forhold til kva studentane etterspør. Eit viktig punkt i UiB sin språkpolitikk er sikring og vidareutvikling av norsk fagterminologi i alle fag. Fakultetet vil støtte utvikling av termbasar for dei ulike faga ved fakultetet.

Lærarutdanning: Av undersøkinga *Kompetanse 2020* går det fram at om lag kvar fjerde av dei utdanna kandidatane våre får seg arbeid i skuleverket. Det er difor viktig til ei kvar tid for fakultetet å ha ei best mogleg lærarutdanning. I tillegg til dei som søker seg til dei to integrerte lektorutdanningsprogramma ved fakultetet, skaffar svært mange av kandidatane våre seg lektor/adjunkt-kompetanse ved å byggje på med eittårig PPU-utdanning etter avlagd bachelor- eller mastergrad. Vi skal halde fram arbeidet med å forbetre kvaliteten på den integrerte lektorutdanninga, samstundes som vi må sjå til at ressursbruken står i rimeleg forhold til talet på studentar som gjennomfører utdanninga. Sidan ein svært stor del av dei ordinære studentane anten blir lærarar eller får andre oppgåver der formidlingsevne er viktig, bør det vurderast å styrkje fagdidaktikken også i ein del ordinære emne.

Internasjonalisering: Fakultet vil arbeide for større og meir målretta internasjonal student- og lærarutveksling. Det bør vurderast om ikkje utveksling i større grad enn i dag bør skje med eit fåtal utanlandske universitet vi har god kjennskap til og god kontakt med. Lærarutveksling,

som ikkje må forvekslast med forskarmobilitet, til dei same universiteta er viktig for at samarbeidet skal bli best mogleg.

Etter- og vidareutdanning: Fakultetet har i dag det mest omfattande tilbodet av alle fakulteta ved UiB. I tillegg vert ein del av studieplassane våre vert sett av til årsstudium retta mot dei som ønskjer å utvide kompetansen sin med eit nytt fag. Fakultetet vil organisere og vidareutvikle etter- og vidareutdanningstilboda sine i tråd med dei vedtaka som vil bli gjort av universitetsstyret som resultat av det sentrale utgreiingsarbeidet som er lagt fram til drøfting våren 2011. Samstundes må funksjonen til årsstudia vurderast, sidan dei i dag i stor grad ser ut til å rekruttere nye studentar som ikkje vil forplikte seg på ein full bachelorgrad.

Samarbeid med studentane: Fakultetet vil leggje stor vekt på å vidareføre det gode samarbeidet med Humanistisk studentutval (HSU), ikkje minst om studentkroa Ad Fontes i HF-bygget. Det skal haldast minst to møte med utvalet kvart semester. Institutta skal bidra så sterkt dei kan og i samarbeid med HSU til at det til einkvar tid finst eit aktivt fagutval knytt til kvar disiplin

Formidling

Humaniora sin plass i samfunnet: Ei viktig oppgåve for leiingane ved dei humanistiske fakulteta i åra som kjem er formidling av den grunnleggjande rolla også dei humanistiske fag har for økonomisk, sosial og kulturell utvikling. Her er det viktig at ein er i stand til å gå i dialog med omverda.

Utteljing for formidlingsverksemd. Dei som bruker tid på og markere seg med god forskingsformidling for allmenta, er med på å legitimere humanistisk forskning. Når resultatbaserte inntekter blir vidarefordelt innanfor grunneiningane, bør det takast omsyn til god formidlingsverksemd og ikkje berre til forskings- og undervisningsresultat. Fakultetet vil i 2011 innføre ein pris for god formidling.

Nettsider: Fakultetet og grunneiningane sine nettsider skal vere oppdaterte, godt organiserte og prega av godt og presist språk. Dette er i stor grad tilfellet allereie i dag, men må følgjast opp kontinuerlig.

Fakultetet som organisasjon og arbeidsplass

Personalpolitikk og leiing: Fakultetet skal ha eit godt og inkluderande arbeidsmiljø med god takhøgde og positiv haldning. Det skal vere god kontakt og dialog mellom nivåa gjennom hyppige møte mellom fagleg leiing på fakultets- og instituttnivå og tilsvarande på den administrative sida. Vi ønskjer at våre leiarar på alle nivå skal fremje ein positiv og inkluderande organisasjonskultur og fakultetet vil ha eit særskilt fokus på personalleiing og inkluderande arbeidsliv gjennom mellom anna å prioritere leiarutvikling for faglege og administrative leiarar. Nye leiarar vil få tilbod om opplæringspakke og yngre forskingsleiarar vil få tilbod om eige kurs. UiB er i ferd med å utvikle ein livsfasepolitikk som skal følgjast opp på fakultetsnivå.

Administrasjonen: Administrasjonen ved HF har som mål å vere profesjonell og synleg. Det administrative apparatet skal byggje opp under den faglege verksemda på alle nivå og skal medverke til at styrer, råd og utval har eit best mogleg grunnlag for å ta sine avgjerder. Administrasjonen skal ha effektive og gode rutinar og system og skal handle i samsvar med reglar for offentleg forvaltning. Alle tilsette i administrasjonen skal ha tilbod om å delta i eitt eller fleire nettverk for å dele og utvikle kompetanse på tvers av einingar og nivå til beste for organisasjonen. Fakultetet har utarbeidd ein kompetanseplan for administrativt tilsette som skal rullerast kvart år og vi skal oppmode alle tilsette til å ta kompetansegivande utdanning og andre kurs som er relevante for arbeidet.

Ressursforvaltning og grønt miljø: Det skal vere eit overordna prinsipp at budsjettet skal fordelast på bakgrunn av ein tydeleg og open modell som gir grunneiningane størst mogleg handlingsrom. Avgjerder som gjelde økonomi skal risikovurderast på ein systematisk måte. Fakultetet skal også utarbeide ein langsiktig arealplan og gå gjennom bygningsmassen for å sjå kor det er mogleg å spare t.d. ved fortetting. Det er sett ned ei administrativ analysegruppe som skal sørge for at styringsdata til fakultetet til kvar tid er oppdaterte og kan brukast til rapporteringar, i budsjettfordelingar og til presentasjonar. I den nye ordninga med internhusleige vil måling av strømforbruk etter kvart bli gjort for det einskilde bygg. Når dette er på plass vil fakultetet leggje til rette for at grunneiningar som kan vise til redusert energiforbruk får økonomisk utteljing. Det er eit mål at alt boss vert kjeldesortert og at den einskilde ikkje tek fleire utskriftar enn naudsynt. Der det er mogleg skal videokonferanse nyttast som alternativ til møte og fakultetet har saman med to av grunneiningane investert i nytt videokonferanseutstyr som kan nyttast også av andre.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 01.09.2011

Sak 24/11

Regnskap pr 1. august

Regnskapsoversikten etter lukking juli viser at AHKR fortsatt har brukt svært lite midler hittil i år, særlig insentiv- og øremerkete midler, men også fellesmidler.

Det er viktig at det utarbeides disponeringsplaner innenfor 2011, av så vel den enkelte som har fått tildelt midler, som av fagmiljøenes timelærermidler. Videre fortsetter instituttet arbeidet med tiltaks- og dertil kostnadsplan for bruk av annum.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet tar regnskapet etter lukking juli til etterretning.

Christhard Hoffmann

Regnskapsoversikt pr. 1. august 2011

Regnskapsoversikten etter 1. tertial (se sak 22/11) viste at AHKR hadde brukt svært lite av tildelte midler. Forbruket i månedene mai-juli har vært på i underkant av kr.1,3 mill. hvorav i overkant av kr. 0,5 mill. på annum. Oversikt over budsjett, regnskap og restbeløp på de ulike postene følger vedlagt.

Instituttet har hittil i år har brukt kr. 1.683.101 av instituttbudsjettets kr. 8.063.875. Det står i rest kr. 6.380.774, hvorav kr. 3.655.987 er insentivmidler og øremerkete midler. Det er foruroligende mye så sent på året.

Det antas at fagmiljøene vil disponere løslønnsmidlene i høstsemesteret. Og det innhentes nå pristilbud på innkjøp og utskifting av utstyr etter IT-avdelingen anbefalinger, samt tiltak som tidligere har vært diskutert i instituttrådet.

BKH 26.09.2011

112200 AHKR REGNSKAP LUKKING JULI 2011

	Hittil i år - budsjett	Hittil i år - regnskap	Hittil i år - avvik
	BUDSJETT	REGNSKAP	REST
Annuum drift	1 398 722	247 482	1 151 240
Timemidler	1 564 875	501 563	1 063 312
Insentivmidler	950 605	311 275	639 330
Stip og postdok	737 311	227 076	510 235
Andre øremerkede midler	3 412 362	395 705	3 016 657
SUM	8 063 875	1 683 101	6 380 774